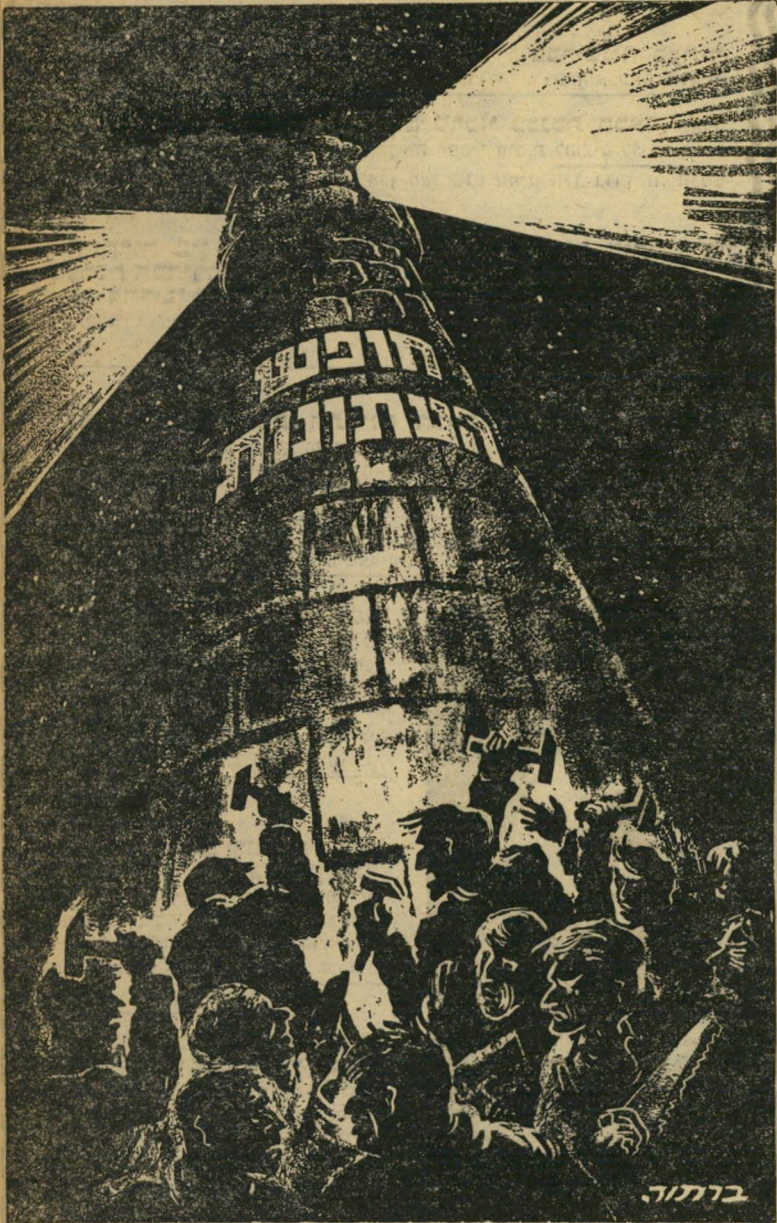

בלי מורא, בלי משוא פנים

המגדלור בחופי הכרך

להחליט, אם לא תגיש לו עתונות חופשית ובלתי-תלויה את העובדות על מעשיהם של המועמדים.

בישראל אין לאורח הפשוט שום קול בין בחירות לבחירות. דעותיו אינן מענינות איש. גילויי-השחיתות המרעישים ביותר אינם מעוררים אלא גיחוך בפני הנאשמים. העולם הזה עצמו יודע לספר סיפור על כך: כשגילה, לפני שנה, כי בהסכמת השלטונות ובחסותו של שר בישראל אורגן פוגרום נגד הקומוניסטים הערביים בנצרת, לא טרח איש לענות על האשמה, או אף להכחישה. היא פשוט נתקבלה בשתיקה מוחלטת.

לפני שלושה חדשים גילה העולם הזה את שעוריות-השחיתות החיסאית הקשורה בשמו של פרייליך, איש אבא חושי. ציר פרוגרסיבי בעירייה הגיש שאילתא דוכרו של אבא חושי ענה רשמית: אין אנו מתחכמים עם העולם הזה. כי זה לא היה בתקופה של בחירות. יום הבחירות הוא יום התשלום. ובחרי העם נקראים למסור דו"ח על מעשיהם. שאם לא כן, יזכר המצב ארצות מסימות.

העולם הזה לא התקיף את מפא"י. הוא התקיף חוג מושחת, המהווה במפא"י עצמה מדינת בתוך מדינה, אשר כל שאיפתו לפרוק את עול מרות המפלגה ולהכתוב לה את רצונו.

מפא"י עצמה יוצרת ללא כל הצדקה מצב בו מתפרש גילוי השחיתות בעיריית חיפה כהתקפה על מפא"י עצמה. במקום לנער את חוצנה מפריהבאוישים שגדל בחיקה, התייבבה להגנתו. זהו חשבון קצר-ראוי, שאין בו כל צורך. כי יש למפא"י מועמדים הרבה יותר טובים לראשות עיריית חיפה.

בעוד ימים מספר יחזור לארץ המועמד ההודם למשרה זו, מארגן בחסד שחוכיה את יכולתו בסולל-בונה, מדינאי שהנחיל לישראל את הנצחון היחיד שזה בשנים האחרונות: דויד הכהן, שהתפטר מתפקידו כציר ישראל בכורמה אחרי הצלחה מפוארת. יהיה זה מעשה נכון מצד מפא"י לשקול את התאמתו לתפקיד שז ראש עיריית-חיפה, מטרה השחיתות ומקצץ אגרוף הטרור.

העולם הזה יוסיף לשרת את האידיאל שהוא הציב לעצמו, כפי שהוא מבין אותו. עמודיו של העתון פתוחים להסברותיה של כל מפלגה. הוא מוכן לקבל אינפירמציה מכל מפלגה, ויפרסם אותה אם חקירתו הבלתי-תלויה תוכיח את אמיתותה.

הוא יוקיע כל שחיתות שתתגלה לחוקריו, לפני הבחירות, בזמן הבחירות, אחרי הבחירות.

כי כך הוא מבין את הסיסמא המתנוססת בשער גליונותיו.

מעולם לא הצליח מאמר קטן ובודד בארץ לזעזע עיר שלמה, כפי שקרה בשבוע שעבר בחיפה. היתה זאת רעידת-אדמה קטנה על כמה מאזורי העיר, וביחוד על אזור בית-העירייה. המעשים שנעשו, ההכרזות שהוכרו, לא העידו רק על מבוכה. הם גילו פאניקה.

מה היה קורה אילו השמיץ עתון פלוני ראש-עירייה חף מפשע. הטיח בסניו עשרות האשמות מטורטות הסרות-שחר? שום דבר, מן הסתם. ראש-העיר הנמנע היה מחייך, מרים את שפופרת הטלפון ומבקש את יועצו המשפטי להגיש משפט על הוצאת-דיבה נגד העתון המשמיץ. וכעבור רגע היה שוכח את כל הענין.

ואילו כאן קרה ההיפך. לא יבשה עוד הדיו על עמודי העתון, כשהופעלה המכונה הגדולה. מקחים עירוניים במדים איימו על מוכרי העתונים, פקידים עירוניים בכירים התרוצצו בין ההנחיות, אחד מעסקני הרוכלים אפילו הכריז חרם רשמי, אסר על מכירת העתון, יען כי ורכלו "קשורים לחיים ולמות עם ראש העיר".

היה זה כאילו רצו ראשי העיר לאשר בצורה חותכת, גלויה לכל עין, את האשמה שאמנם שולט הגאנגסטרום בבית-העירייה. מעולם לא הופגן שלטון האגרוף, שלטון הכוח הגס, בחוצותיה של עיר, בצורה כה גלויה כמו הפעם. אני מעריך את פקחותו וכשרונו של אבא חושי הרבה יותר מכדי שאאמין שהוא עצמו ניהל מערכה טפשית זו. אולם הדבר רק מחמיר את התמונה: הגאנגסטרים שהתבצרו בצילו אינם מחכים אפילו לפקודתו, בצאתם לרמס את חופש האדם כדי לשאת תן בעיני האדון.

ומתעוררת השאלה: מה חתת-רגשות? כיצד התחוללה כל המהפכה הזאת? על כך תיתכן רק תשובה אחת: כל אדם בבית-העירייה, כל העתונאים בעיר, ואלפי אזרחים יודעי-דבר אחרים הכירו בעובדה כי האשמות, העולם הזה- היו אמת. השליטים בעירייה הגיבו כחיה מצועה, מפני שחיצו החקירה פגעו בדיוק במקום הנכון.

אני עצמי הובהלתי לחיפה כבר בשעות הבוקר. מערכת העולם הזה נוהגת לעבוד עבודה מלאה בשבת. היום הרביעי בשבוע, יום הופעת העיתון, הוא יום המנוחה שלה. הוא לא היה כך בשבוע: בעוד שכמעט כל חברי המערכת המרכזיים הגיעו בזה אחר זה לחיפה, הפך המשרד התלאביבי למטה קרבי.

איש אינו יכול לדעת כיצד היה מסתיים הקרב הגדול על חופש העתונות, לולא עברה המערכת מיד, ובמקום העלילה ממש, להחקפה נגדית. גלים-גלים התפשט הפחד בעיר חיפה. חברי המערכת, שביקשו להשתמש בטלפון, נתקלו בסירוב בעליהם, ססכרו, משום מה, כי לאבא חושי יש מנג'ן פרטי של האונה. ידידים טובים הוזהרום פן יישארו בשעות החשכה בחיפה: "פליגות-הם על משתוללות".

בקיוסקים עצמם נעלמו העתונים מטווח-הראייה. אחדים סירבו למכור את העתון בכלל. אחרים מכרוהו במחלת, מתחת לדוכן, כמו בימיו-הזוהר של השוק השחור. זו נמשך מצב זה עוד כמה שעות, והפחד לא היה נתקף במחסום - יתכן וזו הפעם הראשונה היה האגרוף מצליח לשבור את חופש העתונות - וכל התמרון לא היה נראה טפשי כל כך, כפי שנראה עתה.

החלטנו לקיים מיד, ודווקא בחיפה הנצורה מסיבת-עתונאים, לצלצל בעמקן האזעקה. כבר במהלך המסביה היה ברור כי הגלגל הפסיכולוגי התהפך. העתונאים, שראו במו עיניהם את השתוללות הטרור, וזעקו להגנת החרות העיונית לכולנו. התותחים הגדולים של העתונות שרבים מהם אינם חובבים כל כך את העולם הזה, התייצבו לימינו. למחרת בבוקר היה ברור כי הגל הראשון של הטרור הובס.

אותו רגע התארגנה במערכת התלאביבית, ממש מעצמה, עתודה מתנדבת. הראשון היה הקורא אלי תבור מרחוב זאנגריל 17, תלאביב, שהופיע ביום החמישי בבוקר, התנדב לנסוע מיד לחיפה, למכור ברחובותיה גליונות של העולם הזה. תוך שעות מעטות גרשמו עשרות רבות של מתנדבים נוספים. הפעם לא היה צורך בשרותם.

בהמולה הכללית נעלמה מן העין עובדה קטנה אחת: אף איש אחד - אני חוזר: אף איש אחד - לא הכחיש את האשמות עצמך.

במקום זה ענו נאמניו של אבא חושי, בעתונות ובעליה, בטענה לגמרי אחרת (וכוזבת): העולם הזה קיבל את ידיעותיו מן הציונים-הכלליים, מקבוצת מחרו, מאחדות-העבודה. היה זה למעשה אישור תהיכרתי לאמיתות הגילויים - שהרי לו היו כוזבים, לשם מה היה צורך במודיעים בעמודות-מפתח?

מאחורי טענה מוזרה זו התחבאה פסיכולוגיה זו: לא חשוב כלל אם האשמות נכונות או לא. חשוב למי הן מועילות. אם הן מויקות למפלגה שלך, שמע שגילויין הוא שפע מתועב. ואילו אנו, שאיננו מופיעים בבחירות, ושאינו לנו שום ענין שהוא במישחקי-קואליציה-ואופוזיציה, סבורים בדיוק דהיפך: בגללותנו את האמת, לא איכפת לנו למי היא מועילה, למי מויקה. אין אנו שואלים לפנקסו המפגנתי של הגנב.

ההחלטה הסופית לפרסם את הגילויים מיד, נתקבלה במערכת בו ברגע שהגיעה אלינו הידיעה המזועזעת כי מכונת-שחיתות היסלה בכוח את רשימת מחרו. אדם בודד הלוחם לצדק, תהיה השקפתו כאשר תהיה, יסיר ללא קול כל עוד קיים עתון זה. כי לשם כך הוקם. דוברי השחיתות הלחיו בפנינו את האשמה, שגילוי מעשיהם בשעת מערכת הבחירות מעיד כי העתון הזה זנח את עקרונות הקדוש ביותר: "בלי מורא, בלי משוא פנים". עתון אויביקטיבי ובלתי-מפלגתי, כך הם טוענים, היה צריך לזכות את הפרסום עד אחרי הבחירות.

זהו פישקושי מוחלט. הבחירות קיימות במשטר הדמוקרטי לא כדי שמכונה פוליטית דורסנית, תארגן בשקט את המשכת שלטונה, אלא כדי שהאזרח הפשוט יחליט בידי מי להפקיד את גורלו. אין הוא יכול